

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babes-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Szociológia és Szociális Munkáképző Kar
1.3 Intézet	Magyar Szociológia és Szociális Munka Intézet
1.4 Szakterület	Szociológia szakirány,
1.5 Képzési szint	alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Hr, Antrop, Szociológia

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Klasszikus szociológia elméletek						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Dr. HORVÁTH István professzor						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. PÉTER László egyetemi adjunktus						
2.4 Tanulmányi év	I	2.5 Félév	I	2.6. Értékelés módja	V/E	2.7 Tantárgy típusa	kötelező

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	2
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					35
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepenvaló további tájékozódás					30
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					30
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					10
Vizsgák					7
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	112				
3.8 A félév össz-óraszama	168				
3.9 Kreditszám	6				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	NINCS
4.2 Kompetenciabeli	Alapvető szociológiai fogalmak ismerte

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	megfelelő férőhellyel rendelkező és projektorral felszerelt terem
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	megfelelő férőhellyel rendelkező és projektorral felszerelt terem

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<p>Episztemológiai alapfogalmak kontextusba helyezett alkalmazásának az elsajátítása Az elvont, elméleti jellegű gondolkodási és elemzési készségek fejlesztése. A szociológia alapvető témáinak történeti fejlődésének a megértése és értelmező elemzése. Az alapvető társadalmi jelenségek (társadalmi változás, társadalmi cselekvés, társadalmi konfliktus, hatalomgyakorlás, kohézió, szolidaritás, stb.) elméleti horizontokba ágyazott megértése és magyarázata. Ezeknek az elméleti kereteknek és fogalmaknak konkrét jelenségek magyarázatára (szervezetek és közösségek kutatására) vonatkoztatott, alkalmazott elsajátítása. A társadalomtudományok és a társadalomtörténet összefüggéseinek a megértése. A módszertani szemlélet általánosabb metodológia jellegű formálása (magyarázat – megértés, módszertani irányelvek)</p>
Transzverzális kompetenciák	<p>Szakszerű, hatékony, pontos és felelősségteljes munkavégzés, a szakmai etikai normák betartásával Információs források és kommunikációs erőforrások, valamint IT támogatott továbbképzési eszközök hatékony használata (internetes források, sajátos softverek, online előadások) románul és idegen nyelven. Az elméleti, elvontabb jellegű szövegértés fejlesztése.</p>

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • Az elmélet, elméletalkotási folyamat alapvető elsajátítása. • Az elméletalkalmazási készségek fejlesztése a társadalomkutatás terén • A szociológia klasszikusai munkásságának az ismerte • A jelenlegi szociológiai nagy elméleti kereteinek (strukturális, funkcionális, szimbolikus interakcionizmus, játékelmélet, stb.) kialakulásának a megismerése. • Alapvető fogalmi és elméleti elemek elsajátítása, amelyek alapján olyan társadalmi jelenségek folyamatok elemezhetőek, mind: konfliktus, társadalmi változás, szolidaritás, hatalom. • A társadalomtudományok módszertani pluralizmusának a bemutatása és összekapcsolása változatos kutatási módszertanokkal.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • A társadalomkutatói identitás megalapozása (a tradíció szerepe a társadalomtudományokban) • A módszertani elemző látásmód fejlesztése. • A diakronikus megközelítés elemzői perspektívájának a fejlesztése.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Az előadássorozat, annak célkitűzéseinek általános bemutatása, az előadás menetének illetve a számonkérés formájának és tartalmának a tisztázása.	előadás, magyarázat, beszélgetés	
Az elméletalkotási folyamat. A klasszikus elmélettől a középintű elméletig.	előadás, magyarázat, beszélgetés	

A klasszikus angolszász társadalomfilozófia. És a racionalista utilitáriánus paradigma kialakulása.	előadás, magyarázat, beszélgetés	
Spencer szociológiai rendszerének alapfogalmai. Struktúra és funkció: a strukturalista funkcionalista paradigma néhány alapvonása.		
Comte: a pozitív filozófia fogalma és a szociológia első tudományrendszertani alakításának a kísérlete	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése, heurisztikus beszélgetés
Durkheim élete és munkássága. Az elméletalkotás és a biográfia összefüggései.	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése, heurisztikus beszélgetés
Durkheim és a társadalmi változás magyarázata. A társadalmi kohézió és szolidaritás tipológiája.	előadás, magyarázat, beszélgetés	statisztikai szemléltetés az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése,
Durkheim módszertana: a társadalmi tények meghatározása, és a szociológiai módszertan alapvető szabályai. A szociologizmus mibenléte	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése
Durkheim: Az öngyilkosság. Durkheim vallásszociológiája	előadás, magyarázat, beszélgetés	statisztikai szemléltetés az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése,
Max Weber élete és munkássága. Max Weber megértő szociológiájának alapvonalai.	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése
A társadalmi cselekvés fogalma Webernél. Weber politikai szociológiájának alapfogalmai: hatalom és autoritás, a legitimáció ideáltípusai	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése
Weber és a modernizáció (társadalmi változás magyarázata). A protestáns etika és a kapitalizmus szelleme. Racionalizáció és varázstanítás	előadás, magyarázat, beszélgetés	statisztikai szemléltetés az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése
Karl Marx élete és munkássága. A társadalom materialista szemlélete.	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése
A történelmi materializmus és az osztályharc . A kapitalista kizsákmányolás lényege marxista megközelítésben. A konfliktualista paradigma alapvonalai.	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése
Ismétlés, vizsga előkészítés, ismerkedés a vizsgaeszközökkel	előadás, magyarázat, beszélgetés	

Könyvészet

Általános könyvészet

Felkai Gábor et. ali. *A szociológia kialakulása* Budapest: Új Mandátum, pp. 159-162, 166-171, 175-179. 224-250

Felkai Gábor, Némedi Dénes, Somlai Péter (szerk.) *Szociológiai irányzatok a XX. század elejéig* Budapest: Új Mandátum Könyvkiadó

Jan Szczeпаński (1975) *A szociológia története* Budapest: Kossuth Kiadó pp. 134-164

Morell, Julius és mtsai. (2000) *Szociológiaelmélet* Budapest: Osiris Kiadó, pp. 20-41, 104-125

Némedi Dénes (1999) „Auguste Comte”: A szociológia megalapítója? ‘ in Felkai Gábor et. ali. *A szociológia kialakulása* Budapest: Új Mandátum,

Némedi, Dénes (1996) *Tudás és társadalom* Budapest: Áron Kiadó pp. 25-36

Némedi, Dénes (2005) *Klasszikus szociológia 1890-1945* Budapest: Napvilág Kiadó pp. 38-44, 51-52, 140-143, 155-159, 201-204, 208-226, 244-249, 264-272.

Klasszikus szövegek

Comte, Auguste (2000) ,Előadások a pozitív filozófiáról' in Felkai Gábor, Némedi Dénes, Somlai Péter szerk. Szociológiai irányzatok a XX. század elejéig Budapest: Új Mandátum Könyvkiadó, pp. 15-37, 38-59

Durkheim, Émile (?) A társadalmi munkamegosztásról BudapestMTA Szociológiai Intézete, pp. 50-80 A szolidaritási típusok.

Durkheim, Émile (2006) A társadalmi tények magyarázatával kapcsolatos szabályok in Paul Bohannon - Mark Glazer (2006) Mérföldkövek a kulturális antropológiában Panem Könyvkiadó pp. 323-365

K. Marx-Fr. Engels: A német ideológia. In Marx ? Engels művei 3. kötet. Bp. Kossuth 1960. pp 5-23, 32-64.

Spencer Herbert (2006): A társadalom evolúciója in Paul Bohannon - Mark Glazer (2006) Mérföldkövek a kulturális antropológiában Panem Könyvkiadó pp. 29-62

Weber Max 1982: A protestáns etika és a kapitalizmus szelleme Budapest, Gondolat, pp, 87-117

Weber Max: A megértés és a társadalmi cselekvés fogalma In Uó Gazdaság és társadalom I kötet 37-80

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
A klasszikus szociológiai gondolkodás kialakulása, társadalmi, kulturális kontextusa. Társadalmi igény és a szociológia által felvállalt társadalmi szerep.	Egyéni és/vagy csoportbeműtatás, közös vita, kérdések megfogalmazása	Tanári és közös értelmezés, gyakorlati alkalmazás
Auguste Comte szociológiája I. Szociológia és szociologizmus, a pozitívizmus. Társadalmi statika és társadalmi dinamika.	Egyéni és/vagy csoportbeműtatás, közös vita, kérdések megfogalmazása	Tanári és közös értelmezés, gyakorlati alkalmazás
Auguste Comte szociológiája II. Társadalmi evolúció és a stádiumok elmélete. A tudományok rendszere és a szociológia módszertana. Tanulságok a mai jelenségek vizsgálatában.	Egyéni és/vagy csoportbeműtatás, közös vita, kérdések megfogalmazása	Tanári és közös értelmezés, gyakorlati alkalmazás
Herbert Spencer szociológiája. Fogalmak és magyarázó modell. Tanulságok a mai jelenségek vizsgálatában.	Egyéni és/vagy csoportbeműtatás, közös vita, kérdések megfogalmazása	Tanári és közös értelmezés, gyakorlati alkalmazás
Emile Durkheim szociológiája I. Szociológia, szociologizmus és pozitívizmus. Módszertan, társadalmi tény fogalma. Normális és patológikus, az anómia jelensége. Tanulságok a mai jelenségek vizsgálatában	Egyéni és/vagy csoportbeműtatás, közös vita, kérdések megfogalmazása	Tanári és közös értelmezés, gyakorlati alkalmazás
Emile Durkheim szociológiája II. A társadalmi munkamegosztás. Organikus és mechanikus szolidaritás fogalmi, társadalmi változás. Tanulságok a mai jelenségek vizsgálatában.	Egyéni és/vagy csoportbeműtatás, közös vita, kérdések megfogalmazása	Tanári és közös értelmezés, gyakorlati alkalmazás
Emile Durkheim szociológiája III. Az öngyilkosság, mint társadalmi jelenség. Egyéni integráció és társadalmi szabályozottság. Typusok. Tanulságok a mai jelenségek vizsgálatában.	Egyéni és/vagy csoportbeműtatás, közös vita, kérdések megfogalmazása	Tanári és közös értelmezés, gyakorlati alkalmazás
Max Weber szociológiája I. A weberi szociológia alapvetései. Szociológia és kultúrtudományok, a megértés fogalma. A szociológia alapfogalmai.	Egyéni és/vagy csoportbeműtatás, közös vita, kérdések megfogalmazása	Tanári és közös értelmezés, gyakorlati alkalmazás

Max Weber szociológiája II. A társadalmi cselekvés. Viselkedés, cselekvés, társadalmi cselekvés, társadalmi kapcsolat, szokás, szokáserkölc, társadalmi rend, legitim rend. A társadalmi cselekvés típusai. Az instrumentális racionalitás fogalma. A Tanulságok a mai jelenségek vizsgálatában.	Egyéni és/vagy csoportbeműtatás, közös vita, kérdések megfogalmazása	Tanári és közös értelmezés, gyakorlati alkalmazás
Max Weber szociológiája III. Az uralom típusai. Az uralom meghatározása, típusok, legitimitás, az igazodás és engedelmesség indítékai, alapozó cselekvéstípusok, az igazgatási apparátusok és jellemvonásaik. Tanulságok a mai jelenségek vizsgálatában.	Egyéni és/vagy csoportbeműtatás, közös vita, kérdések megfogalmazása	Tanári és közös értelmezés, gyakorlati alkalmazás
Max Weber szociológiája IV. A Kapitalizmus kialakulásának társadalmi okai: a protestantizmus és racionalizáció. Az üzemgazdasági logika. Munkaéthosz, hivatás, puritanizmus és modern társadalom. Tanulságok a mai jelenségek vizsgálatában.	Egyéni és/vagy csoportbeműtatás, közös vita, kérdések megfogalmazása	Tanári és közös értelmezés, gyakorlati alkalmazás
Ferdinand Tönnies szociológiája. A társadalmi akarat és társadalmi kapcsolatok problematikája. A közösség és a társadalom fogalma, meghatározása. Társadalmi változás. Tanulságok a mai jelenségek vizsgálatában.	Egyéni és/vagy csoportbeműtatás, közös vita, kérdések megfogalmazása	Tanári és közös értelmezés, gyakorlati alkalmazás

Könyvészet

Durkheim, Emile (1982)*Regulile metodei sociologice*. Iasi: Polirom

Durkheim, Emile (1982)*Az öngyilkosság. Szociológiai tanulmány*. Budapest: Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó

Durkheim, Emile (2000) *A társadalmi munkamegosztásról*. Budapest: Osiris

Weber, Max (1987)*Gazdaság és Társadalom I. A megértő szociológia alapvonalai*. Budapest: Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó

Weber, Max (1982)*A protestáns etika és a kapitalizmus szelleme*. Budapest: Gondolat

Weber, Max: *A politikai, mint hivatás*. Szeged: Medvetánc

Tönnies, Ferdinand (1987) *Közösség és társadalom*. Budapest: Gondolat

Kiegészítő könyvészek (Tanulásra ajánlott)

Barnes, Barry (1995) *The Elements of Social Theory* London: UCL Press.

Collins, Randall (1994) *Four Sociological Traditions* New York, Oxford: Oxford University Press

Felkai-Haskó-Némedi-Molnár-Némedi-Pál-Somlai (1999)*A szociológia kialakulása*. Budapest. ÚjMandátum

Felkai, Gábor – Némedi Dénes – Somlai Péter (2000) *Szociológiai irányzatok a XX. Század elejéig. Olvasókönyv a szociológia történetéhez*. Budapest: Új Mandátum

Layder, Derek (1994) *Understanding Social Theory*. London: SAGE Publications

Michel Lallement (1997)*Istoria ideilor sociologice, Vol. I. De la origini pana la Weber*. Oradea: Antet

Némedi, Dénes (2005) *Klasszikus szociológia 1890-1945* Budapest: Napvilág Kiadó

Szczepanski, Jan (1985)*A szociológiai gondolkodás története*. Budapest: Gondolat

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A bemutatott oktatási célok, tartalom, feldolgozási módszerek változatai összhangban vannak a tantárgy feldolgozásának más - hazai és külföldi - egyetemeken való megjelenésével. Az elméleti horizont kialakítása során figyelembe vesszük, hogy a képzés során a diákok milyen más olyan (többnyire középszintű) elméletekkel találkoznak, amelyek értelmezését a tananyag megkönnyítheti.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Tartalmi tudás: Meghatározó elméleti fogalmak ismerete, az ismeretek felhasználása tematikai összehasonlító elemzésre	Kifejtő kérdésekre alapozó zárthelyi dolgozat a szesszióban	60%
10.5 Szeminárium / Labor	Tartalmi tudás: Fogalmak és elméleti megközelítések jelentésének pontos ismerete Készségek: Tartalmi elméleti modellek megértése, értelmezése és alkalmazása	Tesztkérdésekre épülő dolgozat, válaszok kifejtése a tanult fogalmak és modellek alapján	40%
	Mínimum 75 százalékos részvétel	Nyilvántartás	0%

10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei

Az elsajátított fogalmak minimum 30%-nak az elméleti kontextusba helyezettadekvát ismerete és használata-

A szeminárium tematikájához szervesen kapcsolódó könyvészet megértése és alkalmazása a fogalmak, kérdések és a klasszikus szerzők által adott válaszok és értelmezések megismerése, ezek közötti különbségek tudatosításajelenlegi társadalmi valóságra vonatkozó értelmezések fogalmi keretének, lehetséges szemléleteinek és kérdésfeltevéseinek alkalmazása.

A tradíció és paradigmikus elkötelezettség felismerése, a jelenség konceptualizálása, problématiszálása és a fogalmak alkalmazása a jelenség leírásában és értelmezésében.